

Onder de wapenen

Achttien maanden van mijn leven samengevat in 18 A4 'tjes

Van Burger tot Rekrut

In november 1964 “onder de wapenen” geroepen; lichting 64-6. Met een speciale militaire trein van Nijmegen naar Roosendaal en van daar met bussen naar de Legerplaats Ossendrecht.

In de Legerplaats Ossendrecht mocht (?) ik het vaderland dienen als ongeïfend soldaat voor negentig cent per dag. Ingedeeld bij de Verbindingsdienst en de basisopleiding volgen bij de zware Lua, een onderdeel dat kort daarvoor was opgedoekt; op deze manier kon het beroepspersoneel zich nog nuttig maken. Hier maakten we kennis met wachtmeesters, kornetten en batterijen. De bus stopte op een terrein dat we later intensief leerden kennen als het exercitieterrein. De deur werd door een geüniformeerde figuur opengerukt en hij brulde naar binnen: **“Vanaf nu staan jullie onder de krijgstuht”**. Dat wisten we dan ook weer. Een luid gejoel was het antwoord. Uitstappen en in een grote zaal werden de noodzakelijke administratieve handelingen verricht en de pelotons gevormd. Iemand in uniform nam ons mee naar één van de vele legeringsgebouwen. Onderweg deed hij al een dappere poging om ons in het gelid te laten lopen. In het trappenhuis van het legeringsgebouw stond iemand op de tussenverdieping. Hij bleek later de kapitein en batterijcommandant te zijn. Hij lichtte ons op krijgshaftige toon in over wat ons te wachten stond. We werden ook voorgesteld aan de kaderleden, die fanatiek in de houding sprongen en zo hard op de grond stampten dat het gebouw er van trilde. Eén van de wachtmeesters was waarschijnlijk op het nippertje goedgekeurd en wat lengte betreft “net aan de maat”. Dat ontlokte aan één van de rekruten de opmerking: **“Weet je moeder wel dat je hier bent?”**. Hij mocht als dank een rondje hardlopen om het legeringsgebouw.

Voordat we konden gaan slapen moesten er eerst strozakken worden gevuld. Een geheel nieuwe slaapbeleving zou dat tegenwoordig heten. Een blauw geruite beddentijk er omheen en we konden van onze nachtrust gaan genieten. De eerlijkheid gebiedt mij te bekennen, dat deze manier van slapen nog zo slecht niet was. Maar als je iemand op de kamer had die allergisch was voor stof, was hij diep te beklagen. Elke keer als het stro moest worden ververs (ongeveer elke drie maanden) was je weer even bezig met de zaken stofvrij te krijgen.

Je vrije tijd mocht je zelf indelen, voor zover je geen avondoefening of wachtdienst had. Je had de keuze uit:

- Op je kamer blijven (slapen, lezen of poetsen, praten)
- Naar een van de militaire tehuizen (KMT en PMT; het humanisme werd nog als onbetrouwbare levensbeschouwing buiten de deur gehouden)
- Naar de kantine waar je voor vijftig cent een biertje kon kopen en biljarten (in de officiers- en onderofficiersmess kostte datzelfde biertje de helft!)
- Naar de kazernebioscoop, waar ik in mijn hele diensttijd nooit een film heb gezien die de moeite waard was.

De dagen werden gevuld met velddienst, sporten, marcheren, exerceren, schietoefeningen, wapenlessen, lessen eerste hulp aan het front, lessen in krijgstuht, lessen in onderhoud PSU, tent opzetten en “wollekje maken” (dekens volgens model elke ochtend opvouwen), geestelijke verzorging door dominee of pater, lessen in rangen en standen bij de krijgsmacht en ongetwijfeld nog meer dat ik ben vergeten.

L. Form. GD 7304

DIENST

Departement van Defensie

BRIEFKAART

Aan 34

BLOEDGROEP: **0**

Rhesusfactor: Rho (D) pos.
1

1097

De Inspecteur van de
Militair Geneeskundige Dienst

Militaire Bloedtransfusiedienst
Plesmanlaan 125
Amsterdam - Slotervaart

6 D - I - 35802 205466° - 81^d

44.04.23.127 G e r r e t s e n --
Wouter A. --
Burg. Geradtslaan 71
3705 BEUNINGEN Gld

18 feb. 1963

Een bijzondere ervaring was het uitreiken van de Persoonlijke Standaard Uitrusting (PSU). Alles leek op het eerste gezicht uit twee maten te bestaan: "te groot" en "te klein". Uiteindelijk kwam na veel ruilen bij de foerier alles toch nog weer goed.

In verband met de wasserij werd je verplicht om wasserijnummers in te naaien. Op een stuk linnenband mocht je met kookwasbestendige viltstift je wasserijnummer opschrijven, afknippen en innaaien.

Aan je uitgaanstenuue werd veel zorg besteed; dat moest perfect passen. Het was per slot van rekening het visitekaartje van de krijgsmacht. Het kostte heel wat uren bij de kleermaker voordat het allemaal de toets der kritiek kon doorstaan. Je mocht de kazerne niet in burgertenuue verlaten en ook niet in terugkeren. Gedurende de basisopleiding werd je zelfs verplicht ook tijdens je hele verlofperiode in uniform te lopen. Ik denk niet dat er iemand was die zich daar aan hield.

Wij waren de vierde lichter in de nieuwe uniformen, waardoor je als rekrut of Filler direct herkenbaar was.

Uitgereikt kreeg je (voor zover ik me herinner):

- 1 plunjezak
- 1 hangslot met sleutel
- 1 toiletzakje
- 2 messtins
- 1 bestek: mes, vork en lepel
- 1 mok
- 1 veldfles met foedraal
- 1 gasmasker
- 1 pioniersschop
- 1 koppelriem (een z.g. tropenkoppel voor je uitgaanstenuue mocht je ook voor eigen rekening aanschaffen, anders moest je ook uitgaan met die lompe koppelriem)
- 1 zakmes met koord

- 1 pukkel
- 1 ransel
- 2 patroontassen
- 1 verbandset voor eerste hulp aan het front
- 1 set canvas riempjes
- 2 paar Gevechtslaarzen
- 1 blikje ledervet
- 1 blikje blanco
- 1 blikje koperpoetswatten
- 3 stel ondergoed kort
- 3 stel ondergoed lang
- 1 zwembroek
- 1 sportbroek
- 1 paar gymschoenen
- 3 zakdoeken
- 3 handdoeken
- 3 paar wollen sokken
- 1 mutsdas
- 1 wollen trui
- 1 paar wollen wanten
- 1 halve pubtent
- 1 regencape, tevens grondzeil
- 1 regenbroek
- 2 regenjacks
- 2 gevechtspakken
- 2 overalls
- 1 binnenhelm
- 1 buitenhelm
- 1 helmnetje
- 1 uitgaanstenuue bestaande uit kort jack en broek (eerste grijs genaamd)
- 2 (of 3?) overhemden
- En last but not least:
 - 1 Handboek voor de Soldaat

Een slaapzak kreeg je nog niet. Op de eerste oefening met overnachting moest je dekens meenemen en die, zo werd dringend geadviseerd, met rokspelden tot een slaapzak omvormen (rokspelden voor eigen rekening aan te schaffen uiteraard).

Het wapen, de karabijn M1 werd ook bij een andere gelegenheid uitgereikt, compleet met tweedelige pompstok en vijf patroonhouders.

Na de basisopleiding werd je geacht geoefend te zijn. Na honderd dagen kreeg je ruim tien procent soldijverhoging: het werd dan één gulden per dag. Een pakje sigaretten kostte destijds één gulden en vijftwintig cent om even wat perspectief in de beloning te brengen. Vrijwel iedereen rookte toen nog, dus dat hakte er aardig in. Daarnaast mocht je ook je eigen bruine lage uitgaansschoenen kopen, anders moest je op "kistjes" op verlov. Ook het blanco (spreek uit: blenko) borsteltje waarmee je de webbingpasta (blanco) op je canvasuitrustingsstukken moest smeren en de schoenborstels mocht je uit eigen middelen aanschaffen.

Als je werd uitbetaald, een hele ceremonie compleet met houding aannemen en groeten, werd er één cent per dag ingehouden voor de MOVEO, een fonds voor oorlogsslachtoffers. Als je daaraan niet mee wilde doen, kon je dat schriftelijk melden. De rechtvaardigheid hiervan heb ik nooit zo zien zitten, maar och, je zat in het systeem en assertiviteit was nog een onbekend begrip.

Vadertje Staat liet zich aan die oorlogsslachtoffers trouwens ook niet al te veel gelegen liggen. Er kwamen toen ca. 50.000 dienstplichtigen per jaar op, dat waren dan in totaal gelijktijdig over het hele leger zo'n 80 à 90.000 man. Eén cent per man was dus totaal toch nog jaarlijks ongeveer 300.000 gulden.

De salariëring heb ik in die achttien maanden die ik moest dienen procentueel spectaculair zien stijgen: ik zwaaide als korporaal af met een inkomen van ongeveer drie gulden per dag. Je was als soldaat dan ook diep te beklagen als je geen ouders of vriendin (vriend was absoluut nog niet bespreekbaar) had die konden bijspringen. Ik had gelukkig beide

De vele religies waren voor het Ministerie van Defensie te complex. Zoals gebruikelijk met moeilijke materie hebben ze dit probleem drastisch vereenvoudigd: als je niet Rooms Katholiek was of Joods, kwam er automatisch "Prot" van protestant op je identificatieplaatje te staan. Welke Protestants Christelijke richting je aanhing was niet relevant. Ook atheïsten of agnostici, de categorie waar ik toe behoor, werden geacht "Prot" te zijn. Op zondagochtend naar de kerk. Omdat ik daar niks mee had en evenveel voor voelde, bleef ik samen met de Amsterdammer Heringa op de kamer. Dat werd niet op prijs gesteld. Een of andere wachtmeester van de week, die in eerste instantie bij ons geen poot aan de grond kreeg, maakte er uiteindelijk een "dienstbevel" van (wat dat inhield was ons nog niet geleerd). Maar het kwam praktisch gezien neer op "**geloven op staatsbevel!**". Wij zijn dus maar gegaan. Ik heb Heringa begeleid. We gingen (uiteraard) naar de "Prot" kerkdienst, maar Heringa had geen benul van hoe zo'n kerkelijke ceremonie in z'n werk ging. Dit was de eerste keer dat hij een kerk van binnen zag. Ik ben Nederlands Hervormd opgevoed, dus op de hoogte van de gang van zaken en heb hem een en ander duidelijk gemaakt. Hij hield tijdens het zingen van de psalmen en gezangen zijn kaken stijf op elkaar totdat gezang 149 (Grote God wij loven U) werd ingezet: uit volle borst zong hij breed grijnzend mee "**Moeder onze gaai is dood**".

Inspecties droegen bij tot karaktervorming en discipline (althans volgens onze instructeurs). Er werd van dit opvoedingsmechanisme dan ook driftig gebruik gemaakt. Je had geluk als je een pelotonscommandant had die over een wat coulante geest en relativeringsvermogen beschikte. Die hadden wij: een sympathieke Indisch-Nederlandse adjudant van gevorderde leeftijd. Hij heeft mij tijdens een inspectie eens "betrapt" op een gedroogd stukje modder tussen de ribbels van de zolen van mijn gevechtslaarzen. Ik moest met mijn doodzonde de hele kamer rond om alle kamergenoten dit verschrikkelijke staaltje van verwaarlozing te laten zien. Van deze potsierlijke vertoning raakte ik in een lachstuip wat aan de adjudant (met bijbehorende militaire stemverheffing) de opmerking ontlokte: "**Mannen, hier zien jullie een potentiële onderofficier maar hij zal het nooit worden**". De man was duidelijk paranormaal begaafd; ik ben hem nog steeds dankbaar. Een kamer verder waren ze wat minder goed bedeed met hun pelotonscommandant: ene eerste luitenant de Bruin, een etterbak van het zuiverste water. Als de kast naar zijn beoordeling niet goed was ingepakt werd alles over de vloer gedonderd en mocht het slachtoffer de zaak weer inruimen. Meestal kostte dat een weekendverlof. De VVDM is niet uit de lucht komen vallen!

Ook bij de armee was al vroeg bekend dat onderlinge competitie de prestaties kan verbeteren. Met dit doel werden pelotons wedstrijden georganiseerd. Een aantal vaardigheden maakten hier deel van uit, ik meen me te herinneren onder andere hardlopen, handgranaatwerpen en schieten. Al snel bleek dat dit in ons geval meer een competitie tussen enkele pelotonscommandanten was, waaronder ook de Bruin. Ik was geen ster in handgranaatwerpen dus moest ik me met nog enkele anderen op het moment van de wedstrijd op ziekenrapport melden.

Bij het schieten kregen de slechte schutters opdracht om ver buiten de schijf te richten. De adjudant rende na het lossen van het laatste schot direct naar voren en stak met zijn BIC ballpoint de door hem gewenste score in de roos. Zo kon je zelfs zwaar visueel gehandicapten scherpschutter maken. Wij werden op deze manier tweede van de batterij (de Bruin, die met zijn peloton eerste werd, had kennelijk nog louchere methoden bedacht) en kregen als aandenken voor deze geweldige prestatie een schildje uitgereikt, dat ik later aan de bar "Het Luifeltje" in Arnhem heb geschonken.

Het eerste schot moest worden gelost met een z.g. K.S.O. wapen (kamerschietoefeningen), een omgebouwde Lee Enfield die geschikt was gemaakt voor 6 mm (.22) patronen. Daarna het echte werk met de karabijn M1 (geproduceerd bij General Motors in de USA) . Ieder kreeg zijn **persoonlijk** wapen; het stond weliswaar in het gemeenschappelijk wapenrek (en in het verlofweekend in de PSU-kast) maar je wist welk wapen van jou was en daar was nooit een misverstand over. Dat is ook de hele diensttijd zo gebleven, ook de Uzi's werden later onderling nooit verwisseld. Je moest er toch niet aan denken dat je andermans wapen zat te poetsen? Met de karabijn was schieten een plezier, heel wat prettiger dan met de Uzi, hoewel ik daar heel wat meer patronen mee heb verschoten.

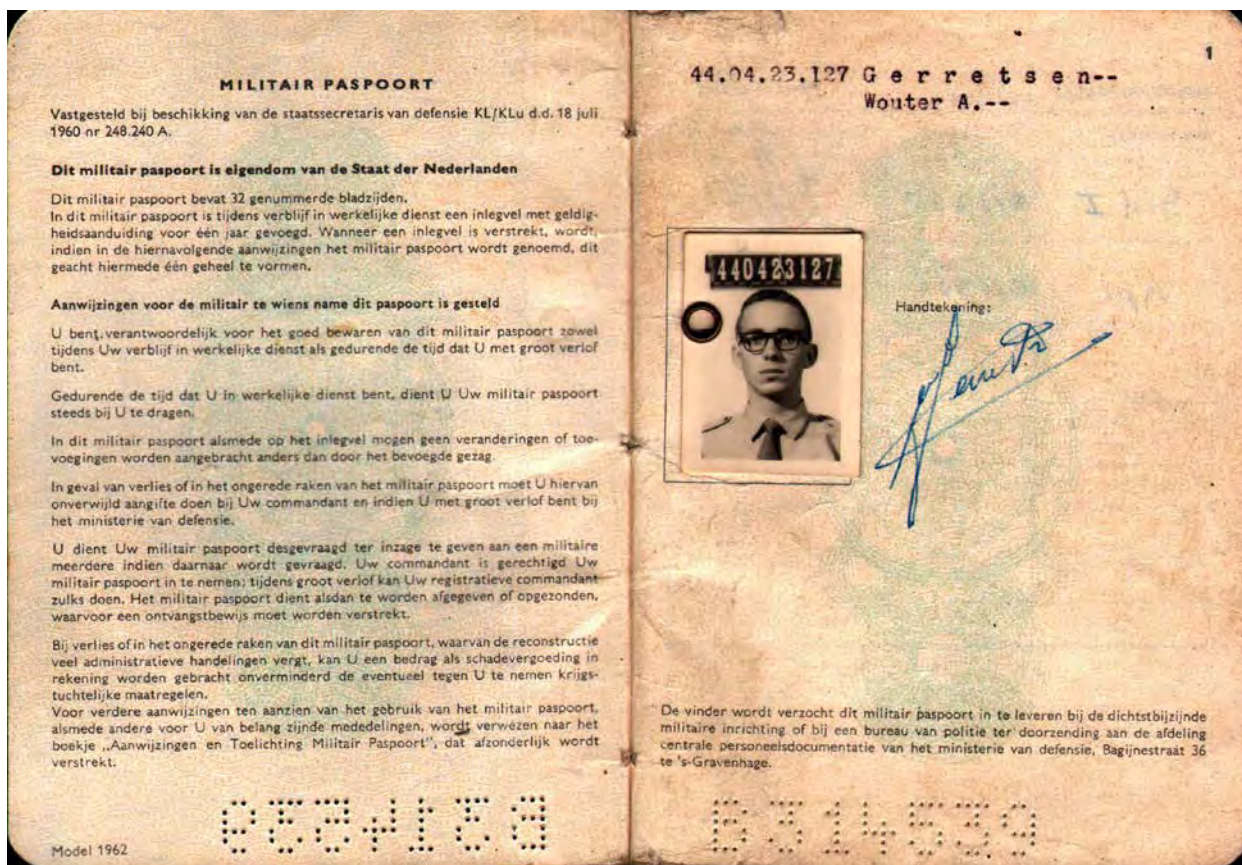
De eerste vier weken geen verlof en daarna eens in de veertien dagen met vrij vervoer op weekendverlof, de andere weekenden mocht je uit eigen middelen financieren. Met Amerikaanse GMC's werd je uiterst oncomfortabel naar het station vervoerd. Soms kreeg je de indruk dat er meer benzinedamp onder de huid terecht kwam dan dat er in de motor verbrandde!

Als militair kon je voor half geld reizen. Als je van militaire treinen gebruik moest maken, was ook dat nog veel te duur! Voor soldaten kon ik dat nog begrijpen, maar waarom de relatief goedbetaalde beroepsmilitairen hiervan ook gebruik konden maken, was me een raadsel. Dat brengt me op het volgende ongerijmde: De Dienst Welzijnzorg verzorgde (vaak goede) ontspanningsavonden voor de soldaten, maar de beste plaatsen vóór in de zaal waren altijd gereserveerd voor de officieren en onderofficieren met hun dames!

Om toch "kosteneffectief" naar je vriendin te kunnen, was liften een veel gebruikte methode: streng verboden, maar het werd toch veel gedaan. Wel wat risico door liftpatrouilles en

Koninklijke Marechaussee, met name op vrijdagen. Maar meestal kreeg je in uniform heel snel een lift wat de pakkans tot een aanvaardbaar risico terugbracht.

De laatste inspanning die we mochten verrichten was je hele hebben en houden inpakken en aan je lichaam hangen. Als ik me niet vergis heette dit het **“administratief (o)verplaatsingstenu”**. Je werd geacht hiermee om het legeringsgebouw te lopen. Ik geloof dat ik net de eerste hoek heb gehaald!. Bij dit spektakel moest je ook de bekende “berenlul” maken: je dekens als een worst in de halve buitentent rollen en dat geheel werd dan met de canvasriempjes over je pukkel en ransel gebonden. Toen de wachtmeester Smit dit alles op zijn eigen stotterende en veel eh’s zuchtende manier uitlegde ontlokte dit aan Heringa op z’n Amsterdams de opmerking: **“U lijkt wel een oude vader die seksuele voorlichting probeert te geven”**.

De dienstvakopleiding

Na de basisopleiding naar de Hojel kazerne in Utrecht waar we werden opgeleid tot radiodraaggolf bedienaars, ofwel getraind in knoppenexercitie op de AN/TRC en CF1. Mij is de belachelijkheid van sommige van de multiple choice eindtoetsvragen bijgebleven zoals:

1. Waarvoor dient de rode lak op de spoelen:
 - a. Omdat je daaraan niet mag draaien
 - b. Om de zender een fleurig aanzien te geven
2. Waarvoor dient de dummy (gloeilamp) antenne:
 - c. Om de echte antenne te simuleren
 - d. Om je bij te lichten bij het afregelen
3. Waarvoor dienen de ontvangst- en zendkristallen:
 - e. Om op de juiste frequenties te kunnen zenden en ontvangen
 - f. Om een kristalhelder geluid te krijgen.

De kazerne werd wel Hotel Hojel genoemd omdat het verblijf er aangenaam was en dat kan ik bevestigen. De keuken was er goed en de behandeling door het kader na de basisopleiding in Ossendrecht een verademing.

De verwarming van de kamers werd nog met grote ETNA kolenkachels gerealiseerd. Dat betekende dat de Kamerwacht voor voldoende cokes moest zorgen en dat de kachel 's avonds voor het avondappel uit was in verband met het gevaar van koolmonoxidevergiftiging. Het zorgde ook voor heel veel stof, zodat je als Kamerwacht niet hoefde te vervelen.

De namen die me zijn bijgebleven zijn die van adjudant van Besouw, een beetje een lezegrim en een sympathiek Nederlands-Indische sergeant I, ik meen dat hij Vrieze heette. Die liep altijd met een Engelse koppel (zonder gaatjes om je uitrusting aan te bevestigen) en een uniform vol vlekken. Kreeg daarover regelmatig aanmerkingen van de adjudant, maar trok zich daar duidelijk niks van aan. Hij gaf o.a. les in de Uzi, waar we daar voor het eerst kennis mee maakten. Hij ouwehoerde over van alles en nog wat maar weinig over de Uzi; alleen als de adjudant van Besouw (altijd onverwacht) binnenkwam schakelde hij razendsnel op de lesstof over. Tijdens de appèls viel bij het rapport uitbrengen altijd een sergeant-majoor op met een typische loopstijl, waar hij zijn bijnaam aan te danken had: Kees Kont. Ik heb na mijn dienstitijd gehoord dat hij in Utrecht bij een verkeersongeval op zijn brommertje om het leven is gekomen.

In deze periode werden we ook weer opnieuw ingeënt tegen pokken; dat werd revacs genoemd, van revaccinatie. Degenen die als kind niet waren ingeënt waren de z.g. primo's. Zij mochten vanwege het risico en de controles twee of drie weken de kazerne niet verlaten.

Vanuit de Hojel kazerne gingen we oefenen (velddienst) in de Bilthovense duinen. We kregen op onze Uzi's zo'n mooie rode mondingsstop om automatisch en semiautomatisch losse flodders te kunnen verschieten. Ook hier werd je met die Amerikaanse GMC's vervoerd.

Er werd eens een nachtoefening georganiseerd waarbij wij zouden worden overvallen door leerlingen van de KMS uit Weert, niet direct een club die op de warmere gevoelens van dienstplichtigen mocht rekenen. Wij moesten ons er op voorbereiden dat het er wel eens hard aan toe zou kunnen gaan. In een gecamoufleerde tweepersoons schuttersput met deksel wachtten wij de aanval af.

Mijn maatje was het direct met me eens: ze doen maar, maar wel zonder ons. We zijn in een boom geklommen en hebben van daaruit het "slagveld" gadeslagen. En inderdaad, sommigen

waren weinig zachtzinnig. De term zinloos geweld was nog niet uitgevonden maar hierop wel van toepassing.

De laatste avond in Utrecht zouden we met de hele kamer gaan stappen om ons afscheid van de Hojel kazerne te vieren. De groep viel door overplaatsingen over het hele land de volgende dag uit elkaar. Grieperigheid en een vrijwel lege portemonnee waren in eerste instantie redenen om af te haken, maar dat werd door de anderen niet geaccepteerd. We kwamen in een bar terecht waar we wel vaker waren geweest, maar waar landverdedigers in uniform niet zo populair waren. Na lang over mijn biertje te hebben gedaan, kwam er een duidelijk aangeschoten burger van middelbare leeftijd op ons af. **“Zo, een generaal aan het bier? Dat kan toch niet, een generaal drinkt whisky!”**. Waaraan ik de eer had te danken voor generaal te worden aangezien bleek later. In eerste instantie liet ik hem maar lullen, maar toen kwam hij met een voor mij toch wel aantrekkelijk voorstel, uiteraard op zijn eigenbelang gericht. **“Luister Generaal, ik laat een fles whisky aanrukken, die maken we samen leeg. Als jij na afloop rechtuit naar de deur loopt is hij voor mijn rekening, anders betaal jij hem”**. Hij zag in mij kennelijk een gemakkelijk slachtoffer. Nou, dat moesten we dan maar doen, ik had per slot van rekening geen cent meer in mijn portemonnee en dus ook niets te verliezen; whisky had ik nog nooit gedronken. De barkeeper zag het lijk al drijven en vroeg aan de uitdager of hij even zijn overjas achter de bar wilde parkeren. De uitdager was de besteller, dus uiteindelijk ook degene die de rekening zou moeten betalen. Wij hadden verlof tot twaalf uur en het was ongeveer een minuut of twintig lopen naar de kazerne. Om half twaalf toen de fles leeg was ben ik, na de hele avond drinken en slap ouwehoeren opgestaan en heb gezegd: **“Hartelijke dank voor de gezellige avond, maar onze plicht roept, de generaal brengt nu zijn mannen naar de kazerne”**. De anderen grijnsden en gingen onmiddellijk mee, de burger met de schade achterlatend. De deur heb ik nog rechtopstaand gehaald maar eenmaal buiten waar het stervenskoud was, ging de lamp helemaal uit. De maten hebben me tussen zich in genomen en zo met veel moeite langs de wacht geloodst, zo is me later verteld. Ik kan me er niets meer van herinneren. Ik kwam de volgende dag pas weer min of meer bij mijn positieven toen ik bij de B-compagnie van het 11^e Verbindingsbataljon in gebouw E van de Oranje Kazerne in Schaarsbergen was aangekomen. Hoe? Ik zou het niet weten.

Van Rekrut tot Filler

Na deze plezierige tijd in Utrecht volgde dus de overplaatsing naar de parate club in Schaarsbergen: 11^e Verbindingsbataljon (11Vbdbat), de B-cie. Radioschakelpeloton; veertien maanden van hoofdzakelijk parate verveling.

De compagniescommandant (cc) was de kapitein Jan van der Let; hij reed in een bejaarde zwarte Ford Versailles die nogal eens niet wilde starten. Pelotonscommandant (pc) radio-schakel was de vaandrig Mommers, een Tilburger, heel serieus en niet tot verbroedering met de gemene soldaat bereid. Later opgevolgd door de beroepsluitenant Jerry Roest, precies het tegenovergestelde. Onderofficieren waren resp. beroepssergeant I Brandenburg uit Arnhem, heel aimabele kerel, de KVV (hoe was dat ook al weer? Rundvee, Pluimvee en KVV) sergeant Jaap Smit, ook uit Arnhem, de dienstplichtig sergeanten Jos Dieriks, ergens uit Limburg, en Frans Megens uit Wijchen. Later kwamen daar nog de dienstplichtig sergeanten Veldhuis uit Hengelo, de Gast uit Rotterdam en Wobbe uit Limburg bij

Kamergenoten waarvan ik nog de namen kan herinneren waren:

Wiel Seegers

Koos Verkade

Hennie Oude Geerdink

Freek Pasop (bij het solderen van een patroonhuls voor een "ouwestompstok" ontplofte het slaghoedje en dat kostte hem een oog, waardoor hij werd afgekeurd).

Rudi van Houten

Frans Schuts

Bert Reinders (kreeg eens een paar dagen licht arrest omdat hij, op wacht staande bij de Duivelsberg, in carnavalstijd niet de op militaire, maar op carnavaleske wijze groette en daarbij "Alaaf" riep).

Leon Spee

Harry Bastiaanse

Rudie Hurenkamp

Hans Schoenmakers

Jacques Leenders

** Carpay

** van Drunen

** Hermans

Jan van Dongen

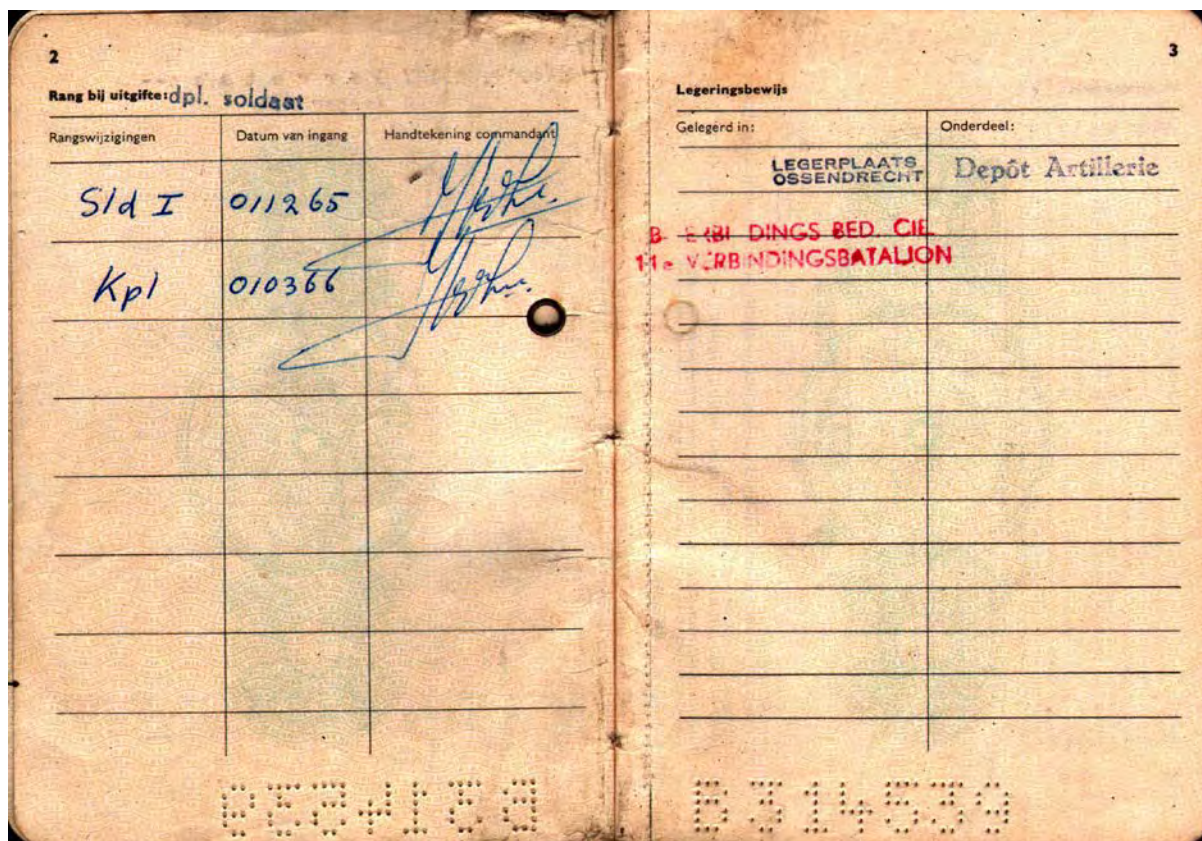
Jo Michielsen

** Reurings

Ik kon bij Jan van der Let een potje breken omdat ik de enige van de hele Compagnie was die wat bijstudeerde. Ik ging in de avonduren naar de UTS in Arnhem waar ik de opleiding voor Elektrotechnisch Installateur VEV volgde (en ook met succes heb afgerond). Dat viel nog niet mee omdat de maten nooit te beroerd waren om, als jij op het kantoor van de compagniescommandant zat te leren (hij had mij persoonlijk deze faciliteit aangeboden), even langs te komen om te melden dat ze lol gingen trappen in Arnhem of waar dan ook. Ben ook wel vaak voor de verleiding bezweken. De kapitein gaf zelfs opdracht om mij tijdens oefeningen met een Munga naar de avondschool te brengen, wel onder voorwaarde van volledige uitrusting meenemen. Dus complete kerstboom met helm, Uzi en gasmasker. En daar scoor je mee op zo'n opleiding!

Van Filler naar Ouwe Stomp

Er stond regelmatig verplicht zwemmen in een zwembad in Arnhem op het programma; de animo daarvoor was minimaal omdat je daarvoor om zes uur van je strozak af moest. Toen het weer eens zover was en de sergeant van de week niemand uit bed kreeg, kwam plotseling de alarmkreet: de kapitein! Iedereen schoot de toiletten op, maar uit ervaring wist ik dat dat geen oplossing bood. Ik heb snel het nodige aangeschoten, ben naar de corveekast gelopen, heb daar een boenblok gegrepen, de sleutel van de kamer van de kapitein uit de weekkamer gehaald en ben daar heel driftig gaan "blokken". De kapitein, die even later binnen kwam, uitte tegenover mij zijn ongenoegen over zoveel weerstand tegen gezonde lichaamsbeweging, er duidelijk van overtuigd dat zo'n serieuze vent als ik legitiem corvee aan het verrichten was! Af en toe heb je zo'n creatieve inval!

Op een ochtend was ik mijn uniformbroek aan het persen (soms ontkwam je daar niet aan) toen de kapitein binnenkwam met zijn volledig verregende uniformbroek. Hij moest naar een of andere officiële happening en moest er tip-top uitzien; of ik zijn broek ook even wilde persen. Natuurlijk, het verzoek van een meerdere.....enzovoort. Ik heb er mijn stinkende best op gedaan met als gevolg, toen ik klaar was, dat de broek keurig over de lengte van één van de vouwen openscheurde. Te heet en te droog geperst; iets waar mijn moeder me altijd al voor had gewaarschuwd. Je kon toen nog niet "**even Apeldoorn bellen**" dus met broek en bezwaard gemoed naar de kapitein. Eerst gefronste wenkbrauwen en toen: "**Tsjah, kan gebeuren jong, maar toch bedankt**".

De diensttijd was voor mij ook een mooie gelegenheid om van enkele lichamelijke ongemakken af te komen, zo was je diensttijd toch niet helemaal verloren tijd. Veel van mijn voorhoofdsholte ontstekingen waren te wijten aan een scheefstaand neustussenschot en dat moest

worden recht gezet (septum resectie). Dit is gebeurd in het bekende “Dr. Mathijssen Hospitaal” in het park “Oog in Al” in Utrecht. Een opname van een paar dagen. De operatie werd uitgevoerd door een burgerchirurg.

Daarna een kleine ingreep die iets lager zat, een phimosis operatie. Deze werd uitgevoerd in het regionale hospitaal “Onder de Linden” in Arnhem. Deze ingreep werd ook door een burgerchirurg uitgevoerd en de behandeling duurde wat langer.

We lagen daar op een zaal met dertig dienstplichtigen; de verpleegkundigen waren deels jonge burgermedewerksters en deels Milva’s. Er liepen twee vrouwelijke officieren rond, die door de “gasten” respectievelijk “Mientje Steriel” en “Kop en Kont” waren gedoopt. Niet bepaald aimabele dames. De sfeer op de zaal was echter bijzonder goed. De dag werd besteed aan lezen, spelletjes zoals schaken en zeeslag, maar ook een-en-twintigen en dat ging dan (uiteraard in het geniep) om geld. Op tafel lagen daarvoor lucifers. Gingen toch vaak knappe bedragen in om. We liepen daar als lopend patiënt in een soort blauw ziekenhuis uniform, paste voor geen meter en je zag er niet in uit. Als enige afleiding van dienstwege kreeg je een oorschelp waarmee je via een slangetje naar de radio kon luisteren.

Als de directrice de ronde deed werd je geacht “in de houding” in bed te gaan zitten (gekker kun je het denk ik niet verzinnen!). Ik ben een fervent lezer en was verdiept in mijn literatuur toen ik ruw werd gestoord door een drietal functionarissen aan mijn bed: De kolonel-directrice, Mientje Steriel en Kop en Kont. Waarom ik niet de houding had aangenomen? Verdiept in een boek? Geen argument! Voor straf drie dagen geen oorschelp! Het leven was hard en onrechtvaardig. Het viel iedereen wel op dat de directrice zich bij ieder bed liet vertellen wat er was gebeurd en hoe het ging, maar niet bij mij!

De controles en bezoeken aan bed werden door dienstplichtige artsen gedaan en dat ging altijd heerlijk ontspannen en humoristisch. Roken op zaal was uiteraard niet toegestaan, maar gebeurde toch. Op een gegeven moment zat ik te lezen en te roken in bed toen de arts binnenkwam. Snel de hand met sigaret onder de lakens. Hij kwam rechtstreeks op mij af, wat vreemd was omdat hij meestal het rijtje af ging en nam uitgebreid de tijd voor een social talk. Na een paar minuten zei hij: **“of er zitten brandgaten in je onderlaken of je hebt je fikken verbrand”** en liep toen grijnzend weg. Het laatste was het geval.

Tegen de tijd dat voor een aantal patiënten ontslag uit het hospitaal te verwachten was hebben we met een paar man een feestje georganiseerd. Nou is zo’n feestje voor soldaten natuurlijk niet compleet zonder een biertje. Vlak bij het hospitaal was een café en daar kon je ook kratjes bier kopen. Of dat speciale service voor het hospitaal was, weet ik niet. Het probleem was dat je het terrein niet mocht verlaten (hoezo vrijheidsberoving). Je moest daarvoor dus over het vrij hoge hekwerk klimmen.

We hebben zo behoorlijk wat drank ingeslagen. In het café, o grote schrik, zat een portier van het hospitaal, die ons dreigde met een forse douw. We waren door ons tenue erg herkenbaar. De man was gelukkig voor ons al zo bezopen dat we ons daar verder geen zorgen over hoefden te maken. De volgende dag kwam de dienstdoende dienstplichtig arts al vroeg aan mijn bed, maar ik was niet wakker te krijgen. Hij boog zich over mij heen, snoof even en zei toen tegen mijn buurman (die me dit later vertelde): **“Als tie weer nuchter is, zeg hem dan maar dat hij van middag naar huis mag”**.

Oefenen in Duitsland was populair, niet alleen vanwege de taxfree drank, sigaretten en oefentoelage maar ook vanwege het doorbreken van de kazernesleur en verveling. Daarbij was de gastvrijheid van de Duitse boeren waar we meestal om antenne-camouflage technische redenen op het erf stonden, fameus. Tijdens zo’n oefening, (zie voor een heel goede uitgebreide beschrijving: <http://www.11vdbat.nl/verhalen/hel-1965.html>) in een dorpje bij Rotenburg, moest ik wacht lopen. Je werd dan geacht door de straten van het dorp te lopen en eventuele

onregelmatigheden, zoals auto's met Russisch of Oost-Duits kenteken, te rapporteren. Het was stervenskoud, er lag een pak sneeuw en het vroom een graad of tien dus niet echt prettig om alleen door een uitgestorven dorp te dwalen. Tijdens oefeningen was veelal de telexwagen of het lijnencentrum zo'n beetje "de zoete inval"; vervulde de rol van dorpscafé. Daar kon je meestal wel een biertje kopen en even de laatste sterke verhalen en roddels uitwisselen. Daar kwam ik natuurlijk ook al gauw terecht en even later kwam de kapitein even een biertje drinken. Nadat we daar een uurtje gedronken en gelachen hadden zei de kapitein: **"Zo mannen, bedankt, maar ik ga nu even kijken waar de wacht zich aan het drukken is"**. Ik zeg: **"Dan loop ik even met u mee"**. Eenmaal buiten vraagt hij aan mij: **"Weet jij wie er wacht loopt?"** Antwoord: **"Ja, ik"**. De kapitein keek mij aan, schudde zijn behelmde hoofd en zei grijnzend: **"Nou, een goeie nachtrust dan maar"**. Kijk, dat maakte de dienst draaglijk!

Als radiodraagpomp bediener had je het grote voordeel dat je over elektriciteit beschikte; als je met meerdere wagens bij elkaar stond meestal een Bauscher- en anders een Volkswagen aggregaat. In de wagens zat TL verlichting en elektrische verwarming door middel van ribbenbuiskachels. Niet voor ons persoonlijk comfort, maar om de apparatuur behoorlijk te laten werken. De verlichting was zo geschakeld dat als de deur open werd gedaan, de hoofdverlichting uitging en alleen een kleine, blauwe lamp enig licht verspreidde.

Omdat er altijd wel wat ruimte over was, stond er elektrisch huishoudelijke apparatuur zoals een koffiezetapparaat, een kookplaatje met wat pannetjes en koekenpan (gebakken eieren waren heel populair), waterkoker en radio aan boord. Zo waren we redelijk zelfvoorzienend en niet geheel afhankelijk van de veldkeuken, als je tenminste iemand had die wat kon of wilde koken.

Als je enkelpost was, wat inhield dat je maar twee sets zenders had (een dubbelpost had drie sets), dan was er nogal wat vrije ruimte op de wagen om etensvoorraad (en kratjes bier) mee te nemen. Natuurlijk mocht dat niet, maar voor zover ik me kan herinneren was het toezicht of de controle hierop minimaal.

Ik had het geluk dat mijn moeder al haar kinderen (vier dochters en één zoon) al van jongs af aan had leren koken en ik deed dat ook graag. Dus op oefeningen had ik het altijd redelijk druk. Nou zijn de verhalen van de gejatte kippen in Duitsland natuurlijk overbekend, maar ik voeg er toch nog eentje aan toe. We liepen 's nachts met z'n tweetjes tussen de boerderijen en zagen dat de faam van de Nederlandse militairen ervoor had gezorgd dat alle deuren van de kippenhokken van zware kettingen met overgedimensioneerde hangsloten waren voorzien. Daar begonnen we dus niet aan, tot we een hok zagen met een dergelijke niet te kraken afsluiting, maar waarvan het raam dicht zat met een enkele roestige spijker! Meestal hadden we wel een combinatietang in de zak, nu dus ook. Spijker eruit en het slapende hoen op de vensterbank kon enkel nog een gesmoord **"Woork"** uitbrengen (we hadden toen nog geen Partij van de Dieren om ons op dat gebied wat normbesef bij te brengen). Omdat ik op het platteland ben opgegroeid, heb ik redelijk wat ervaring in het villen en slachten van wild en kleinvee, dus ook dit hoen werd mij toevertrouwd. Al schoonmakend moest ik tot de ontdekking komen, dat we de boer van een jonge haan hadden verlost. Het slachtafval werd netjes in een lege noodrantsoendoos gedaan. Maar toen! Alles bevroren dus begraven ging niet, openbare vuilnisbakken of kliko's waren destijds onbekende begrippen. Riolputdeksel oplichten en daarin gekiept. Braden kostte wat tijd, maar het resultaat mocht er zijn. Loten wie de bouten en wie het borststuk kreeg; we waren met z'n drieën. We waren net met het feestmaal begonnen toen er op de deur werd gebonsd.

"Wie daar?"

"De luitenant Roest en doe godverdomme als de donder open!" Fijnzinnig taalgebruik was niet zijn sterkst ontwikkelde kant. Viel dus niet aan te ontkomen.

Eenmaal binnen de vraag: **"Wat zijn jullie aan het klaarmaken"**.

“Karbonaden, luit, wilt u er ook een?”

“Maar natuurlijk, je ruikt ze trouwens door het hele dorp”. Hadden we niet aan gedacht.

Hij heeft de bout (minder konden we het natuurlijk niet doen) met smaak opgegeten en mij verzekerd dat hij nog nooit zo'n lekkere karbonade op had.

Van deze maaltijd hebben we overigens nog lang plezier gehad: nog na maanden vonden we dons en veren tussen en in de apparatuur en tussen de bekabeling; de vetaanslag verwijderen heeft ook heel wat moeite gekost.

Bij de boeren waar we op het erf stonden werden we vrijwel altijd ontvangen met Schnaps en Kuchen. Het mee-eten in huis was geen uitzondering en slapen in het hooi gebruikelijk. Zelfs een keer meegemaakt dat we een logeerbed kregen; weigeren werd niet geaccepteerd.

De mannelijke helft van dit echtpaar was in de oorlog kapitein van de Wehrmacht in Groningen geweest. Hij kon nog altijd niet begrijpen dat de Nederlanders zich bleven verzetten en vond de verzetsgroepen terroristen. **“Wir waren doch Sieger, Herr Gott noch mal”.** Hoe meer hij dronk, hoe vaker hij dit herhaalde onder de vooraankondiging: **“Hör mal genau zu:”.** Onsportief, van die Nederlanders; je was verslagen en daar had je je maar bij neer te leggen. Maar gastvrijheid, evenals drank, was er in overvloed.

Paniek in de gelederen!! Een soldaat was zijn Uzi kwijt, waarschijnlijk gestolen. Iedereen aantreden en zijn wapen laten zien. Probleempje voor mij: Uzi nergens te vinden! Hij moest ergens op de wagen liggen maar waar? De luitenant Roest: **“Weet je zeker dat hij niet gejat is?”**. **“Ja luit, absoluut zeker”.** **“Hier neem mijn Uzi, maar geef op afroep wel je eigen wapennummer op”.** Aan het eind van de dag vond onze chauffeur onder een stapel camouflagenetten mijn Uzi. Waarschijnlijk had hij die netten er zelf bovenop gelegd. Zucht van verlichting in het peloton. De andere Uzi is nooit terecht gekomen. Voor zover ik mij herinner is er tijdens de oefening geen Kmar aan te pas gekomen.

Tijdens deze oefening stonden we bij een of andere infanteriebrigade als buitenpost, weer netjes bij een boerderij, op gepaste afstand van onze infanterie collega's. Ik liep van de boerderij naar de verbindingswagen met mijn Uzi in de zak van mijn regenjack en een baret op. Plotseling wordt er gebruld: **“Korporaal!!”.** Ik draai me om en zie een majoor van de infanterie. De man kijkt mij met onverholen minachting aan en zegt toen hij mijn embleem zag: **“Ah, verbindingen; flikker maar op man!”** De ervaring had hem kennelijk geleerd dat hier geen eer aan te behalen viel.

Op een avond werd er op de deur geklopt. Het was beestenweer: strenge vorst met stuifsnieuw. Wij zaten aan de koffie (zaten we eigenlijk altijd) en luisterden naar muziek op een burgerstation, ontvangen met een militaire ontvanger; daar stond zo'n beetje de doodstraf op! Dus eerst radio uit en dan de deur open. Daar stond een motor ordonnans, tot het bot verkleumd; die dacht dat hij bij de commandowagen van de generaal was. We hebben zelden iemand zo ongelovig zien kijken: soldaten die onder dergelijke luxe omstandigheden, TL verlichting, elektrische verwarming, vers gezette koffie, op oefening waren. Hij heeft gezellig koffie mee gedronken en wij hebben hem de weg naar de juiste wagen gewezen.

Als Verbindelaars hadden we de mogelijkheid om in te luisteren op de telefoniekanalen. Of dat verboden was weet ik niet meer, maar als de oefening het einde naderde, luisterden we in tot we de code “Avondrood” hoorden geven: dat betekende “Einde Oefening”. Wij hadden dus altijd een voorsprong met het ontruimen van de oefenlocaties.

De terugreis van deze oefening was met name voor de chauffeurs een zware beproeving. Het ijzelde, sneeuwde en regende, kortom, alles wat daarboven aan ongein kon worden bedacht, viel die dag omlaag. Twaalf uur onder deze omstandigheden rijden in onverwarmde 314's, 324's en nog erger, de Wep's. In de 314's en 324's kon je nog wat motorwarmte krijgen door de

motorafscherming open te zetten; bij de Wep's was dat onmogelijk. Als dank voor het goede verloop van deze monsterrit hebben toen alle dienstplichtige chauffeurs hun burgerrijbewijs gekregen. Volgens mij was dit ook op voorstel van de MTOO sergeant-majoor Haukes.

Als bedienaar had je het beter: vrijwel iedereen had wel een luchtbed of nam anders camouflagenetten en nestelde zich in slaapzak in de zenderwagens, wat (terecht) uitdrukkelijk was verboden maar gelukkig werd dit slecht gecontroleerd. Met een fles Doppelkorn onder handbereik was de rit goed te doen!

De sergeant-majoor Haukes was bijzonder serieus wat zijn vak betrof. Wij werden eens betrapt op voetballen in de loods en hebben toen tot zes uur schoonmaakwerkzaamheden moeten verrichten. Hij stond erom bekend dat hij vrijwel nooit iemand "op rapport" zette.

Startmotoren voor de DAF's waren in zijn optiek luxe artikelen en hij had nooit haast met de vervanging daarvan. Hij vond aanslingeren een goede lichaams oefening. Totdat iemand bij het aanslingeren de slinger door terugslag in zijn maag kreeg en in het hospitaal belandde. Sinds dat incident ging het vlotter met het vervangen van de startmotoren.

Hij heeft mij een keer voor een douw behoed door het tegenover sergeant-majoor Roos, die op het kantoor van het wachtgebouw op de Duivelsberg zat, voor mij op te nemen. Ik was toen korporaal (zeer tot mijn ongenoegen) en was op de Duivelsberg korporaal van aflossing van de wacht (plantonscommandant)*). Wat dat precies inhield heeft niemand mij ooit verteld; je ging er zitten, zorgde ervoor dat de wachten op tijd werden afgelost en luisterde verder naar de radio; 's avonds en 's nachts werd dat weer door een onderofficier overgenomen. Een eerste luitenant kwam mij in de lunchpauze vertellen dat hij de chauffeur van dienst meenam voor liftpatrouille. Mijn zegen had 'ie, per slot van rekening was de wens van een meerdere een bevel voor de ondergeschikte!

Even later had de sergeant-majoor Roos deze chauffeur nodig; ik vertelde ik hem wat er was gebeurd en de man raakte in alle staten. Wat mij boven het hoofd hing loog er niet om! Op dat moment kwam Haukes binnen, hoorde het een en ander aan en zei toen: **"Dus omdat een of andere blaaskaak van een luitenant zijn ster misbruikt, naai jij deze korporaal een oor aan"**. Hij liep vervolgens weg en ik heb er nooit meer iets over gehoord.

In datzelfde wachtgebouw was ook een zekere sergeant I Hoek gehuisvest. Een zeldzame figuur die de unieke eigenschap had zich met de regelmaat van de klok volslagen belachelijk te maken, maar zichzelf bijzonder serieus nam en belangrijk vond. Hij ging een groep, waar ik deel van uitmaakte, eens precies voordoen hoe je een bezem moest vasthouden en vervolgens de straat moest vegen. De man ging er helemaal in op en had niet eens door dat hij absoluut door niemand serieus werd genomen.

Ik was plantonscommandant en hij vond het nodig mij de consignes van de wacht te overhoren, die per slot van rekening iedereen moest kennen. Ik dus niet en kreeg daarom de opdracht ze van buiten te leren. Ammahoela, zal ik toen wel hebben gedacht. Per slot van rekening was je in dienst om het vaderland te verdedigen maar niet om intellectuele prestaties van dit formaat te verrichten. Elk uur kwam hij terug om me te overhoren en elk uur kreeg hij hetzelfde antwoord: mijn geheugen laat zoveel tekst niet toe! Ook dat had dan verder geen consequenties.

Hij heeft een strafoverplaatsing gekregen omdat hij een soldaat onder z'n kont schopte, die daar tegen in beklag ging. Deze soldaat heeft zijn beklag nog afgezwakt anders had het geresulteerd in oneervol ontslag. Dat laatste was hem wat mij betreft wel gegund: dit waren de figuren die het hele militaire apparaat een slechte naam bezorgden.

De wekelijkse PSU inspecties. Bij de parate clubs beurtelings op vrijdag, voordat je met verlof ging of aan het eind van de zaterdagochtend als je een paraat weekend had. Meestal was de inspectie een formaliteit die niet veel voorstelde tot er plots een bloedfanatieke nieuwe dienstplichtige sergeant ten tonele verscheen. Deze inspecteerde mijn kast, maakte mijn Philishave

open en ontdekte enkele baardstoppels. **“Weet je dat je daar longkanker van kunt krijgen?”**. Hij was blind voor de non-verbale signalen die hij van zijn collega onderofficieren kreeg. **“Zou U die conclusie niet liever aan mensen over laten die er voor doorgeleerd hebben”**, was mijn reactie, waarmee ik de lachers op mijn hand kreeg, zeer tot ongenoegen van de inspecteur: **“Om twaalf uur herinspectie”**.

Om twaalf uur:

“Korporaal, je scheerapparaat!”

“Heb ik verkocht sergeant” (had ik inderdaad aan dienstplichtige korporaal Klaas Leemhuis van de C-compagnie onder voorwaarde van recht op terugkoop tegen hetzelfde bedrag).

“Je kunt iets niet verkopen dat aan herinspectie onderworpen moet worden”.

“Het is mijn privé eigendom en daar doe ik mee wat ik wil”.

De luitenant Roest stak op dat moment zijn hoofd toen even om de deur en vroeg de sergeant even mee te komen. Over het scheerapparaat is nooit meer gesproken. De betreffende sergeant is nooit effectief geworden en natuurlijk niet alleen door dit belachelijke akkefietje.

En dan had je ook nog de MIO inspecties. Daar werden niet de soldaten maar de compagniescommandanten erg nerveus van. Kennelijk hadden deze inspecties een raakvlak met hun carrière. Terugkomend van verlof, 's avonds om een uur of tien, zag ik dat de hele verdieping van de B-cie in rep en roer was. MIO inspectie, hoorde ik. Nou, mijn spullen kreeg ik nooit meer op tijd in orde. Toen ik door de gang liep kwam ik de kapitein tegen. **“Waar kom jij vandaan? “Van verlof kapitein”. “Morgenochtend na het ochtend appel verplicht drukken (hij wist inmiddels dat ik daar erg goed in was). Ik wil je hier morgen de hele dag niet zien”**. Nou, daar had ik niet echt bezwaar tegen.

Normaal mocht je de Uzi nooit met benzine schoonmaken, maar toen stonden er bakken met benzine om ze schoon te krijgen. Bij een andere MIO inspectie werd ik door een luitenant aangesproken op de grove tekortkoming dat ik het kompas in de stalen la onder het stalen schrijfblad, dat zich in de stalen opbouw van de 314 bevond had opgeborgen. **“Een kompas moet tenminste (hoeveel ook weer) centimeter verwijderd van stalen voorwerpen worden opgeborgen”**. **“Prima luitenant, wijst U me dan op deze wagen maar een plek aan die daaraan voldoet en ik zal hem er onmiddellijk neerleggen”**. De zoveelste vraag waar ik nooit antwoord op heb gekregen.

Mijn dienstmaatje Klaas Leemhuis en ik stonden eens langs de oprit van de Waalbrug in Nijmegen te liften om weer naar Schaarsbergen te gaan toen Klaas plotseling riep: **“Duiken”**. We doken in een reflex achter de struiken die bovenaan het talud stonden en hoorden de Nekaf van de Marechaussee met piepende banden tot stilstand komen. Wij zijn door de struiken in de richting van de woontorens die daar staan gevluht. Kennelijk was dat gezien, want even later verscheen ook daar de Jeep. We zijn via achtertuinen in de Museum Kamstraat terecht gekomen waar Klaas woonde. Zijn vader werkte bij de PTT en had de beschikking over een besteldafje. Hij heeft ons daarin vervoerd naar het station. Lopen we naar de stationshal, zagen we dat onze MP collega's dezelfde gedachtegang hadden gevolgd: zij stonden ons rustig op te wachten. Voordat we werden gespot bereikten we een telefooncel en pa Leemhuis werd nogmaals verzocht voor reddende engel te spelen. Hij heeft ons weer opgepikt en in de Daf naar de kazerne gebracht.

Een korte periode heb ik voor transport naar station Arnhem de beschikking gehad over een bromfiets, een Sparta met JLO motor. Geruild met een schoolvriendje tegen een radio en vijftiengulden bijbetalen. Nou loopt zo'n ding niet op water en benzine was ook toen al niet gratis. Gelukkig waren de Volkswagenaggregaten altijd afgetankt en het plastic slangetje aan de tank was gemakkelijk los te trekken. Twee Grolsch flesjes vullen als niemand het zag en je marcheerde met in de zakken van je gevechtspak bijna een liter benzine terug naar de kazerne. Daar even

creatief wat wapenolie afmeten om aan de mengsmeevoorwaarde voor tweetakt te voldoen en hop, in de tank. Het walmde wel wat meer dan normaal en rook ook een beetje eigenaardig, maar het liep en je kreeg ook geen “vette pit”.

Dat is een tijdje goed gegaan tot er controle aan de poort was op bromfietsen en uiteraard met name de benzine, ik was natuurlijk niet de enige creatieveling. Die legerbenzine was rood gekleurd, net als toen ook al de huisbrandolie, dus gemakkelijk te herkennen. Met een ruime bocht ben ik om het kanon dat voor de uitgang stond terug naar de fietsenstalling van gebouw E gereden, heb hem daar geparkeerd en ben toch maar met de bus naar Arnhem gegaan. Bromfietsen waren toen overigens nog niet geregistreerd en niet verplicht verzekerd, dus de eigenaar was niet te herleiden. Na terugkomst op de kazerne even naar de bromfiets kijken en jawel hoor: weg! Even achter de wacht kijken: daar stond 'ie in al zijn waardigheid. Ik heb hem maar laten staan, een forse douw was hij niet meer waard.

Een paar maanden voor het afzwaaien, op 1 maart 1966 werd ik, zeer tegen mijn zin, bevorderd tot korporaal. Waarom die tegenzin? Je moest dan verplicht naar de korporaalskamer verkassen en dat trok me niet ondanks de schuimrubber matras en de lakens die je daar kreeg. Als teken van protest naaide ik de strepen niet op. Na enkele malen te zijn gewaarschuwd door CSM Niesen, werd tijdens het appel op vrijdag de korporaal Gerretsen verzocht uit te treden. De korporaal mocht pas naar huis als hij zijn strepen opnaaide, tot zolang had hij kamerarrest. Tsja, wat moet je dan?

Deze CSM, sergeant majoor Niesen, is door een hooglopend conflict met de onderofficieren van de compagnie overgeplaatst. De druppel die de emmer deed overlopen was kennelijk het volgende: Regelmatig werd er op haardracht geïnspecteerd. Veel onderofficieren hadden daar duidelijk een min of meer satanisch genoegen in en dat stoorde de CSM. Na één van die inspecties heeft hij het hele kader in de houding gezet en hun haardracht geïnspecteerd. Een aantal mocht pas vertrekken na een bezoek aan de coiffeur. Dit werd in het bijzijn van de manschappen gedaan en daarom als gezagsondermijnd ervaren. Hij was ook de inspecteur na het corvee die met zijn hand onder de waterspiegel van de closetpotten met zijn nagels naar aanslag zocht. Zat er wat onder zijn nagels dan mocht je weer opnieuw beginnen. **“Als we jullie je gang zouden laten gaan zat binnen een maand de stront zo hoog op jullie kamers”** en hij gaf met zijn hand een hoogte van zeker anderhalve meter aan.

Als idioot en ergerlijk heb ik altijd de groetplicht ervaren. De VVDM was (helaas) nog niet geboren. Elke geüniformeerde clown met sterren of strepen groeten! In steden als Arnhem en Nijmegen bleef je aan de gang. Eén van onze dienstplichtig korporaals overkwam het volgende. Lopend van de Duivelsberg naar de kazerne kwam hij een in Luchtmacht uniform gestoken persoon tegen. Het was koud, dus hij liep met zijn handen tot zijn ellebogen in de zakken (ook al niet toegestaan) en groette de Luchtmachtman niet. Bleek een overste te zijn. **“Korporaal, haal je klauwen uit je zakken en waarom groet je niet?”**. **“Oh, ik dacht daar loopt ook een korporaal”**. Het heeft hem een weekend verlof gekost om de Luchtmachtrangen te leren.

*(Ik heb 22 jaar als burgerambtenaar bij het Ministerie van Defensie gewerkt tussen officieren van alle krijgsmachtdelen. Maar van de Marine en de Luchtmacht heb ik de rangonderscheidingstekens, misschien wel door deze dienstplichtfrustraties, ook nooit onder de knie gekregen. Bij de Marine geen punt: daar wilden de officieren door burgers met **“Mijnheer”** worden aangesproken).*

Wachtend bij de kapper, waar we meestal in een of ander zeer gedateerd tijdschrift verdiept waren, werden we eens collectief uitgekafferd door een zekere majoor Baden (er bleken twee van die exemplaren op de kazerne rond te lopen) omdat we niet waren opgesprongen om hem de groet

te brengen. Dezelfde majoor vereerde ons op oefening met een bezoek; de verbinding kwam maar niet tot stand en dat lag dus duidelijk aan die minkukels van bedienaars. Toen hij de wagen op kwam stond er een particuliere bandrecorder muziek op te nemen van een militaire ontvanger. Dat vroeg natuurlijk om problemen: hoe schakel je zender en recorder gelijktijdig uit. **“Waar komt die herrie vandaan”** werd ons toegesnauwd. Een van ons had de tegenwoordigheid van geest om achter de rug van de majoor de hoofdschakelaar om te zetten. Alles was dus stil. Of wij ons wel realiseerden dat we ons schuldig maakten aan diefstal van rijksenergie? Terwijl hij nog volop aan het fulmineren was en ons ook nog aansprak op ongepoetste gevechtslaarzen (op oefening? Tot je oren in de blubber?) en de onkunde in het bedienen van de zenders, kwam de luitenant Roest ons verlossen: **“Sorry mannen, ze hebben ons weer eens de verkeerde kristallen meegegeven”**. De majoor verdween zonder groeten of nog wat te zeggen. Dit soort malloten droeg niet echt bij tot waardering voor de krijgsmacht.

Al snel had ik uitgevonden dat je een Munga (DKW tweetakt jeep, één van de vele aankoop miskleunen) kon starten met de sleutel van je PSU hangslot in het contactslot en een nagelknipper als massapik. Op enig moment reed ik met een Munga naar een belendende loods waar een vriend van mij aan het werk was. Terwijl ik daar stond te praten komt een kamergenoot mij waarschuwen: **“Kom niet met die Munga terug, want Haukes zag een Munga wegrijden. Maar dat kan helemaal niet omdat alle chauffeurs op dit moment een briefing krijgen. Hij is in alle staten!”** Te voet terug en de Munga laten staan.

Dit gebeurde in de ochtend. Na de lunchpauze komt de chauffeur van de Munga, die inmiddels had begrepen dat ik zijn Jeep had geleend, vragen waar ik hem had neergezet. Bij die en die loods. Nou, daar staat 'ie mooi niet!! Toch wel enig gevoel van paniek. We hebben de hele Duivelsberg afgezocht naar het voertuig; niet te vinden! Aan het eind van de dag bleek dat de TD van alle Munga 's een of ander onderdeel moesten vervangen (het onderwerp van de briefing) en die hadden deze onbeheerde Munga ook maar meegenomen.

Na een lifttocht van Arnhem naar Nijmegen liet ik eens mijn baret liggen in de vrachtwagen waarin ik was meegelift. De stad Nijmegen, toen nog een Luchtmachtbolwerk, te voet doorkruisen zonder baret! Helemaal mesjogge werd je van het aantal keren dat je werd aangehouden: **“Korporaal, waar is je hoofddeksel!”**. Gelukkig wist ik met welke firma (toevallig de fa. Schraven uit Nijmegen) ik was meegelift en kon het uniformstuk daar weer ophalen.

Op tien maart 1966 traden de toenmalige kroonprinses en Claus von Amsberg in Amsterdam in het huwelijk. Het 11^e had de eer langs de route als afzetting te mogen fungeren. Als principieel republikein voelde ik daar niet zoveel voor en heb ook geprobeerd daar aan te ontkomen. Officieel verzoek ingediend met als motivatie: **“Ben niet door mijn moeder op de wereld gezet om als decorstuk bij royalistische bruiloften te fungeren”**. Verzoek afgewezen. Ik denk niet dat dit verzoek in de officiële archieven is opgenomen. Er gingen heel wat exercitie oefeningen en inspecties met dit theater gepaard. Eén van de voordelen was wel dat je geheel in het nieuw werd gestoken: het mocht wat kosten!

In Amsterdam werden we langs het Rokin opgesteld. De avond vooraf was er een ouwe stomp avond geweest en dat was zoals gebruikelijk weer aardig uit de klauw gelopen. Wij werden in de houding gezet, maar onze kapitein zag gelukkig al snel dat ik stond te zwaaien als een populier in een herfststorm. **“Ga jij maar op je gemak staan”**. Ik ben de man dankbaar gebleven tot de dag van afzwaaien. Op het punt waar wij stonden was het vrij smal met als gevolg dat de gouden koets bijna over onze tenen reed. Van de rellen hebben we nauwelijks iets gemerkt.

Van Ouwe Stomp naar Burger

Voor het afzwaaien nog even wat injecties halen. Gevolg: een paar dagen lang kon je als vrij man je rechterarm (of was het de linker?) niet gebruiken.

Je was mobilisabel dus je kreeg je hele uitrusting, behalve je wapen, slaapzak en dekens in je plunjezak mee naar huis. De zolen van de lage schoenen, in Ossendrecht voor eigen rekening aangeschaft, waren inmiddels zover versleten dat ik meer op m'n sokken dan op de zolen de laatste meters naar huis heb afgelegd.

Was het afkicken van de militaire wereld? Echt niet. Als meer dan gemiddelde individualist was ik dolblij weer mijn eigen plan te kunnen trekken, je leven weer naar eigen inzicht en behoefte in te richten en uitvoering te geven aan je toekomstplannen. Ik heb meestal met plezier maar zeker niet met heimwee of nostalgie aan mijn diensttijd teruggedacht. Uiteindelijk waren het voor mij achttien verloren maanden, maar het is gelukkig inderdaad waar dat het menselijk geheugen bijzonder is in zijn selectiviteit: De ellende, ergernis, de verveling en frustraties ben je gauw vergeten; de plezierige dingen blijven je bij; één van de evolutionaire zegeningen!

Nooit op herhaling geweest: was ook weinig zinvol omdat direct na mijn afzwaaien de apparatuur werd vervangen door Telefunken apparatuur die aanzienlijk betrouwbaarder en enorm veel meer capaciteit had. Zes jaar na het afzwaaien kwam het bericht: niet meer mobilisabel. Uitrustingsstukken in de plunjezak en met label opsturen naar Rucphen. Ik zat midden in een verhuizing en mijn uitrustingsstukken lagen her en der verspreid; daarnaast hadden de gevechtslaarzen, jack en regenbroek de geest gegeven bij het bouwen van het huis dat ik bezig was te betrekken. Wat ik vond heb ik opgestuurd. Daarna werd nog zo het een en ander gevonden. Briefje naar Rucphen: Wat doe ik ermee? Antwoord: Inpakken in een doosje van zoveel bij zoveel bij zoveel centimeter en afgeven bij van Gent & Loos. Briefje terug: Hoe kom ik aan zo'n doosje? Ze hadden het daar toen kennelijk door: Nooit meer iets van gehoord.

De buitenhelm heeft zich nog een tijdje als bloemenbak nuttig gemaakt.

Wouter A. Gerretsen. Apeldoorn, 19 juli 2012.

*)Planton heeft verschillende betekenissen: 1) Als wachtpost dienstdoende militair 2) Persoonsbenaming 3) Schildwacht 4) Soldaat-koerier 5) Toezichthoudende onderofficier 6) Wachtdoend onderofficier 7) Wachthoudend onderofficier 8) Wachtpost 9) Wachtpost bij kazerne. Maar het is ook een oud woord voor een ordonnans die is toegevoegd aan een generaal. Plantonscommandant is ook weer zo'n leuk woord voor Scrabble: geen hond kent het en het is ook niet in de Dikke van Dale te vinden. KB.